

העולם הזה, שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תאריך: 136. ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך תבנית: יוסף שנון ♦ רכז מערכת: שלמה פרנקל ♦ עורכי כתוב: ענת ישראל וגיורא נוימן ♦ צלמי מערכת: ציון צפירי, ענת סרגוסטי וצפני מנשה ♦ מערכת דפוס: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זכרוני ♦ המו"ל: "העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: "הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב ♦ הפצה: "גד" בע"מ

כתבת השער האחורי:

סמים במכונת האדם

השותפים שייבאו את הסם לישראל ניסו לגלות מי מהם גנב 700 גרם קקאין, נכחנו כולם במכונת-אמת — והעניין כולו נודע למישטרה. איש-הביטחון לש" עבר יוסף (ג'וזה) וילס, הודה כי הוא היבואן של סם זה.

63

כתבת השער הקידמי:

הגמדים של מרדור

בחזונו ראה אלפי רובוטים קטנים עושים כליות את עבודת הפועלים ופותרים את בעיות סכסוכי-העבודה במשק הישראלי. במציאות סיבך השר הכלכלי יעקב מרדור את ממשלת-ישראל בסקנדל בינלאומי, במקרה הטוב, ובמספרים כפסיים עצומים — במיקרה הרע, עוד בלוף של שריהעל.

14

מעבר לגדר

מעבר לגדר הגבול הצפוני הקימה ישראל עוד ועוד גדרות. מאחרי אחת מהן (בתמונה) מצפים בני מישפחות של עצירים במחנה אל-אנצאר לשחרור לקוריהם. העיר לם הזה חזר לצידו שנה ורבע אחרי פרוץ המל"חמה וסייר ברחבי הגדה הצפונית.

11

אחדות מתכוררת

מאחורי הקלעים של המשא ומתן: תישעת החברים הסמוי פורסמת מן הספק, שימי עזן פרס הניע ליצחק גבון את תיקי-התקן, דוד לוי השם מאיראל לשרון — הדתיים היו אלה שהשילו את כלם.

6

שחקים

מחיר אחזקתו השנתית של כל-יטס פרטי מרקיע שחי קים—לא פחות ממחירה של דירה בתל-אביב. הדבר אינו מרתיע את העשירים החד-שים, שמינהל-התעופה מנסה להסתייג והרי תם. מרוע מני סה הממשלה להעלים זאת?

45

יש גבול!

יש גבול! הכריזו סרבי לבנק. להחזיר מייד את החיילים הביתיה" הצטרפו אליהם אלפי בני-נוער, שבאו להפגנה באכזב. האימום היה לחצים על האמנים לא הרתיעו את רובם. ורק האחים התחמך קי ברנע האחד רון מלהוסיע.

36

קניא יני

לא מוכר כתבתי כמדור זה על תופעת ה-החימונים — עלוני-החימונים שצצו ברחבי הארץ כפטריות אחרי הגשם, ושהציבור רגיל לקרוא להם "מקומונים". (שני המונחים נולדו בהעולם הזה).

אמתי שלדעתי אין החימונים (חוץ משניים-שלושה חריגים) שייכים לעיתונות הלגיטימית, כאשר כל כוונתם ותכליתם שונות מזו של עיתונאות אמיתית. הדברים הרגיוו, כנראה, את אחד מאילי-החימונים, אלי ניסן, והוא הגיב עליהם בחריפות. לאן הגענו, הוא קרא, כשאורי אבנרי מדבר על לגיטימיות אורי אבנרי שהיה אנטי-לגיטימי במשך כל השנים, התמסד!

נדמה לי שירידי ניסן הסתבך כאן בכלי-כח של מושגים. לטובת הכירור, שיש בו כדי לעניין כל אורח החדר לדמות החברה הישראלית, כדאי לברר מושגים אלה.

נגד כל מימסד!

מה זה עיתון? מה זאת עיתונות? —

בחברה הדמוקרטית, העיתונות — כלומר, כלל העיתונים — מהווה מעין רשות רביעית, במקביל לרשות המחוקקת, המבצעת והשופטת. התפקיד המרכזי של העיתון בחברה הדמוקרטית הוא למסור לאזרחי-הקורא את מירב המידע, לחשוף לעיניו את האמת כולה, כדי לאפשר לו לתפקד כאזרח משפיע ומצביע.

עיתון יכול להיות בעל דיעה משלו, והוא יכול להתקיים בלי דיעות, זה עניין של טעם. כך או כך, קיים יחס הדוק, ואף אינטימי, בין העיתון וקוראיו. בניגוד לרשף הרשויות הממלכתיות, העיתון אינו נוזן מכסף ציבורי, כדי למלא את תפקידו העצמאי, עליו להיות בלתי-תלוי בכל גורם כלכלי. התלות העיקרית שלו היא בקוראיו, הקונים אותו במיטב כספם מדי יום או מדי שבוע, ליד הקיוסק או בצורת מנוי. מקורה-ההכנסות השני — מודעות הפירסומת — הוא מקור-גלווה, שהרי נותני-הפירסומת הולכים בעיקבות הקוראים ומבקשים לפרסם את מרכולתם בקרב ציבור הקוראים של העיתון, שהביעו את אמוןם בו, ואת הזדקקותם לשרותו, על-ידי האקט של רכישת הגליון.

העיתונאי האמיתי מודע לעובדות אלה ככל רמ"ח אבריו. היא יודע שהוא משרת את הקהל, שהוא חייב להביא לו מידע. הוא לוחם על "סקופים", הוא יודע שככל שצליח בתפקידו, כן תגדל השפעת העיתון וחוג קוראיו.

כך ממלא העיתון את התפקיד המרכזי שלו בחברה הדמוקרטית, ומאפשר את תפקודה, כשם שהם מאפשר את תפקוד הגוף המניע של העיתונאי יכול להיות אנוכי (ועשיתי קאריירה, פירסום עצמי כבעל סקופים), והמניע של המו"ל יכול להיות כלכלי (להרוויח כסף) — אך העיתון ממלא שליחות חברתית ממדרגה ראשונה, וזוהי, לדעתי, עיתונות "לגיטימית" — לגיטימית מבחינת הצורך החברתי.

אין לזה כל קשר עם "לגיטימיות" כמובן שאלי ניסן השתמש בו — לגיטימיות המוענקת על-ידי מימסד פוליטי.

כאשר היה אלי ניסן איש הטלוויזיה, הוא החריס אותי: את הסיעה שייצגתי בכנסת ואת השבועון הזה, הוא עשה זאת, מרצון או מאונס, מפני שהוא שירת מימסד פוליטי, השולט ברשות-השדור, ואילו העולם הזה היה שנוא-נפשו של מימסד זה.

בוה לא השתנה דבר. ההתנגדות הטוטאלית להעולם הזה היא תכונה משותפת למישטר של

טלוויזיה

מצפצפת

ומכאן, חזרה לחימונים.

אחד מראשיהם, יאיר קוטלר, גילה שהוא נשכר על-ידי חימונים — השייד לחבריו של אלי ניסן — ונאמר לו שאסור לו לכתוב כאוות-נפשו, מפני שמגמות היחידה של העיתון היא להשיג מודעות וחשיפה כסף. מכיוון שהמקור העיקרי למודעות ולכסף בעונה זו אמור להיות מילגת, בגלל הבחירות, אל לו לפגוע במיפלגות הגרדי לוח, ובעיקר במיפלגת-השילטון.

אין זו רק מחשבה מושחתת מעיקרה. היא גם מלמדת הרבה על מהותו של החימונון.

היחס העיקרי כאן אינו בין העיתון והקורא, המקבל את העלון בחינם, אלא בין העיתון ובין נותני-המודעות. השיקול השלישי אינו עיתונאי, אלא כלכלי. כל מטרתו של המו"ל היא להרוויח. החומר הכתוב אינו כא לשרת מטרה ציבורית, אלא למלא את החלל שבין המודעות ולהעמיד פנים של עיתון.

אין צורך לספק את הקורא, שהרי הוא מקבל את הנייד הזה בחינם. יש צורך לספק את נותני-המודעות, שבהם תלוי החימונון באופן בלעדי. החומר העיתונאי הוא בלתי-חשוב, והו, בעיניי, עיתונות "בלתי-לגיטימית" עיתונאי הפונה לדרך זו רומה לעיתונאי הפונה למיקצוע יחס-ציבור. זה רומה לעיתונות, אבל זה ההיפך מעיתונות.

אני רואה בסכנה בטישוש התחומים בין עיתונות אמיתית ("לגיטימית", מבחינה זו) ובין התופעה החדשה הזאת, המעמידה פני עיתונות, בעוד שהיא משהו שונה לגמרי.

תמהני מה גורם לכך שדווקא אנטי-טלוויזיה כה רבים פונים לדרך זו. ההסבר היחיד העולה על דעתי הוא שהטלוויזיה רומה לחימונים בכך שהיא בלתי-ללויה כקהל הצופים שלה. האגרה שלה מוטלת כמס, ושאר הכסף כא מקופת המדינה. שלא כעיתון, הווק מדי יום (או מדי שבוע) לאמון הקוראים, באמצעות האקט הפשוט של רכישת הגליון, הטלוויזיה יכולה לצפצף עליהם. היא צריכה למצוא חן רק בעיני השילטון, והוא הרין לגבי החימונים, התלויים אך ורק בחסרי חכרות כלכליות.

מישפחה של זקן

"הוא היה נאיבי כילד קטן", אומרת גאולה, בתו של דוד בן-גוריון על אביה. בראיון שבו היא חושפת פרטים אינטימיים מחייו. ביום-הרגל לתו ה-97 התכנסו כמה מצאצאיו והע-לו זיכרונות.

55

ציפורים אוועות ברמלה

תחת לטפל בכעלי-חיים פצועים, הורגים אנשי השירות הווטרינארי חיות בריאות — כך טוען יבואן ישראלי, שהביא לישראל ברבורים נדירים ועורבנים יקרים, שהושמדו בתחנת ההסגר ברמלה אחרי שהוכנסו לכידור. הסיבה: בתחנה אין תנאים להחזקת ציפורים!

46

קרן פרטית לסא"ל

קצין בדרגת סגן-אלוף נעצר על-ידי מוצח בחשד שהפעיל את כוחות הראו לגביית כספים מתושבי דרום-לבנון ושילשל לכיסו סכומים שצהל העביר ליחידות הלבנוניות לצורך קנייה של מוצרי מזון.

מחיר קמפי-דיוויד

משה ארנס, שהתנגד להסכם השלום עם מצרים, התלונן השבוע שהשלום הוא "קר". בראיון מיוחד טוען שרי-החוזק המצרי לשעבר, מוחמד איבראהים כאמל, כי השלום הובס על-ידי מנחם בגין, ששם לאל את תיקוונת הנשיא המנוח אנוור אל-אסאדאת.

24

ח"כ מפא"י וכספי C.I.A.

גילוי מדהים הסתתר בין שורותיו של ראיון עיתונאי שיוגרתלי: בהיותו חבר-כנסת קיבל אליעזר ליבנה המנוח כסף מסוכנות הביון המרכזית של ארצות-הברית (סיא-אי-איי) לצורך מימון כסרם — הרוי-שבעון שאותו עמד.

22

הם רצחו את אלחנדרה

אלחנדרה חיימוביץ עונתה ונרצחה במחנה-מוות של צבא ארגנטינה. היא היתה בת 17. היום, אחרי שש שנים, פונים הוריה לבג"ץ נגד ממשלת ישראל, על ששתקה והשלימה.

28

אשה גליש ב"חלמיש"

רוכ הנוקמים נאלצים להכות שנים עד שחלמיש, חברת השיקום העירונית בתל-אביב, תפתור את בעיות הדיוו שלהם. דודי צבי, חבר מועצת המנהלים בחברה, מאשים כי אפשר לקבל דירה מהחברה בתוך יום — אם יש הקשרים הנכונים.

41

מקטמון לתיאטרון

הוא רוצה, לפרוץ את גבולות השכונה כאיש שהצלח. בשבוע שעבר עשה נפתלי סאלח צעד גדול במסע הפריצה שלו, כאשר ההצגה בהלת הזמן בבימויו קצרה שבחים בפסטיבל התיאטרון שנערך בעכו, ואף זכתה בפרס הראשון.

34

הסדרים הקבועים:		
34	הזוי	
35	הורוסקופ - מזל מאזניים	4
	נמר של נייד - פינחס שדה	4
	יוסי שטרן, סטנלי אלקין	6
42	וירס קניק	7
48	קולנוע	8
50	אנשים בעולם - ניקולא בארזו	
	עולם קטן - סין העממית	
52	לונדון של מטה	
58	תמליץ טלוויזיה	
59	שידור	16
61	ספורט	18
64	תמזורים	21
65	לילות ישראל - נועלים את הקיץ	
69	רחל מרחלת על כל העולם	31
70	זה היה העולם הזה שהיה	33

ד.א. ספ.א.פ.